

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

ГОЛОВАЦЬКА ЮЛІЯ БОГДАНІВНА

УДК 06.053.56.001=111

**СИСТЕМА МАГІСТЕРСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕРЕКЛАДАЧІВ
В УНІВЕРСИТЕТАХ КАНАДИ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Автореферат

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Тернопіль – 2015

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент
Олійник Тетяна Сергіївна,
докторант кафедри теорії і практики перекладу
Інституту філології Київського національного
університету імені Тараса Шевченка.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Козубовська Ірина Василівна,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
професор кафедри педагогіки і психології;

кандидат педагогічних наук
Шибя Альона Василівна,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича,
асистент кафедри англійської мови.

Захист відбудеться 25 червня 2015 р. об 11⁰⁰ год. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 58.053.03 у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка (зала засідань, вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль, 46027).

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка за адресою: вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль, 46027.

Автореферат розіслано 22 травня 2015 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Г. М. Мешко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Глобалізаційні процеси в усіх сферах життєдіяльності призвели до небаченого досі зростання ролі іншомовного спілкування. Україна як держава, що проголосила своїм стратегічним курсом інтеграцію в структури Європейського Союзу, не може досягти цієї мети без кардинальної модернізації системи вищої освіти загалом та підготовки майбутніх перекладачів. Висококваліфікований перекладач сьогодні – одна з найнеобхідніших на ринку праці професій, що забезпечує міжнародну комунікацію в економіці, торгівлі, науці, освіті, туризмі, інших сферах діяльності. Від перекладацької компетентності залежить точність формулювань текстів угод, контрактів, бізнес-планів, інших документів, а також адекватне взаємопорозуміння між фахівцями різних країн у процесі усного спілкування.

Аналіз стану професійної підготовки перекладачів у вищих навчальних закладах України свідчить про наявність низки недоліків у цій системі. Зокрема, не відповідають сучасним вимогам чинні освітні програми, недостатньо обґрунтована магістерська підготовка як дидактична система, лише фрагментарно впроваджується компетентнісний підхід й ураховується зарубіжний досвід. У вищих навчальних закладах України програми магістерської підготовки перекладачів мають інтегрований характер і не диференціюються залежно від видів перекладацької діяльності, що не відповідає міжнародним стандартам та світовій практиці.

Актуальні питання професійної підготовки перекладачів висвітлено у працях, як вітчизняних, так і зарубіжних вчених, серед яких: Дж. Бастін, Ж. Вудворт, Ж. Деліль, С. Джошуа, М. Кемінейд, О. Панасьєв, О. Семенець, Е. Пім (історія розвитку та сучасний стан професійної підготовки перекладачів у світовому контексті); І. Бахов, М. Вербицька, Н. Гавриленко, І. Зимня, Д. Келлі, А. Козак, О. Куца, Л. Латишев, В. Луговий, О. Мацюк, Р. Міньяр-Белоручев, Г. Мірам, А. Нойберт, А. Ольховська, О. Павлик, З. Підручна, Е. Пім, Я. Рецкер, Н. Соболев, Ж. Таланова, О. Чередниченко, Л. Черноватий, Е. Честерман, К. Шафнер, А. Шіба, О. Шупта, М. Цвілінг (формування та складові професійної компетентності перекладача); І. Алексєєва, В. Віллс, Д. Годек, К. Доллерап, Т. Іваніна, Д. Келлі, Д. Кіралі, К. Клауді, І. Козубовська, А. Меннінг, П. Ньюмарк, Дж. Пайн, Р. Робертс, Р. Тінслей, Л. Черноватий, І. Халєєва (організація професійної підготовки перекладачів у вищих навчальних закладах України та Канади); В. Андрущенко, В. Берека, С. Бурдіна, С. Вітвицька, О. Зіноватна, Л. Глушко, Л. Кліх, І. Куліш, В. Кремень, О. Мартинюк, Л. Огнівко, В. Осадчий, Л. Пуховська, В. Поліщук, З. Слєпкань, Д. Спенсер, О. Тарасова, Т. Феніков, Р. Шаран (особливості розвитку і структурно-змістові засади підготовки магістрів).

Проблемам становлення, розвитку та організації перекладацької освіти в Канаді присвячені праці таких канадських науковців: Ж.–П. Віне, Ж. Дарбельне, Ж. Деліль, М. Ледерер, Ж. Марешаль, Ж. Муньєн, М. Перньє, Р. Робертс та інші.

Вивчення наукових джерел із досліджуваної проблеми, аналіз практичного досвіду професійної підготовки магістрів перекладу в Україні дали змогу виявити суперечності між:

- потребою всебічного аналізу прогресивного зарубіжного досвіду професійної підготовки магістрів перекладу й відсутністю його системного вивчення та адаптації у вітчизняному освітньому просторі;

- зростанням потреби у висококваліфікованих магістрах перекладу та реальним станом їх підготовки у вищих навчальних закладах до реалізації професійних функцій;

- усталеним змістом, формами, методами і технологіями навчання магістрантів-перекладачів та необхідністю використання інноваційного навчання.

Відтак постає необхідність звернення до прогресивного зарубіжного досвіду з метою імплементації його позитивних ідей у вітчизняному освітньому просторі. У цьому контексті значний інтерес становить система професійної підготовки перекладачів, зокрема магістрів, у вищій школі Канади.

Канада – це двомовна країна, де попит на перекладацькі послуги є одним із найвищих на американському континенті. За даними галузевого комітету індустрії перекладачів Канади, державні мови становлять понад 90% обсягу перекладу: переклад з англійської на французьку складає близько 75%, із французької на англійську – 15%. Усний переклад займає близько 10% на ринку перекладів, і це значно більше порівняно зі світовими масштабами, де він становить лише 1%. Така мовна ситуація зробила Канаду світовим лідером у галузі перекладу. За останнє десятиліття кількість професійних перекладачів тут зросла на 44%, що вдвічі більше порівняно з іншими професіями. У Канаді налічується понад 15000 професійних перекладачів. Саме тому їх фахова підготовка у вищих навчальних закладах Канади знаходиться на високому рівні.

Однак проблема професійної підготовки магістрів перекладу в університетах Канади не висвітлена з позиції системного підходу. Не дослідженими залишаються, зокрема, особливості структури й змісту магістерських програм, форми, методи і технології навчання перекладачів. Відсутні дослідження на основі порівняльного аналізу канадської та української систем магістерської підготовки перекладачів у контексті вдосконалення вітчизняної перекладацької освіти.

Актуальність означеної проблеми та її недостатнє вивчення у вітчизняній науковій думці зумовили вибір теми дослідження **«Система магістерської підготовки перекладачів в університетах Канади»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до тематичного плану наукових досліджень Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Робота є компонентом комплексної

педагогічної теми «Формування професійних компетенцій майбутніх перекладачів під час навчання у ВНЗ» (№ 0113U000122). Тему дисертації затверджено на засіданні вченої ради Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (протокол № 4 від 27 листопада 2012 р.) та узгоджено в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 1 від 29 січня 2013 р.)

Об’єкт дослідження – професійна підготовка перекладачів.

Предмет дослідження – професійна підготовка магістрів перекладу в університетській освіті Канади.

Мета дослідження полягає у виявленні структурно-змістових й організаційно-процесуальних особливостей системи магістерської підготовки перекладачів в університетах Канади та обґрунтуванні шляхів реалізації позитивних ідей зарубіжного досвіду у навчальному процесі вищих навчальних закладів України.

Реалізація мети передбачає розв’язання таких завдань:

– проаналізувати теоретичні засади професійної підготовки перекладачів у дослідженнях вітчизняних та зарубіжних науковців;

– дослідити кваліфікаційні напрями професійної підготовки магістрів перекладу в університетах Канади;

– схарактеризувати структурно-змістові й організаційно-процесуальні особливості системи професійної підготовки магістрів перекладу в університетах Канади;

– здійснити порівняльно-педагогічний аналіз системи магістерської підготовки перекладачів у вищих навчальних закладах Канади та України та визначити можливості реалізації прогресивних ідей канадського досвіду у вищій школі України.

Відповідно до предмета дослідження і визначених завдань використано такі **методи дослідження**:

– *теоретичні*: інтерпретаційно-аналітичний метод, що уможливив вивчення вітчизняних та зарубіжних джерел із досліджуваної проблеми; системний метод, що дав змогу обґрунтувати професійну підготовку магістрів перекладу як цілісну систему; метод контент-аналізу, на основі якого здійснено порівняння навчальних планів і програм підготовки магістрів перекладу в Канаді та Україні; порівняльний метод, що сприяв виокремленню спільних та відмінних ознак у професійній підготовці магістрів перекладу в університетах Канади й України; метод теоретичного узагальнення, що дав можливість сформулювати узагальнені висновки та обґрунтувати практичні рекомендації;

– *емпіричні*: бесіди із канадськими та українськими викладачами і дослідниками перекладу та професійної підготовки перекладачів, опитування, спостереження з метою виявлення особливостей перекладацької освіти у вищій школі Канади й України.

Джерельна база дослідження: наукові праці українських та зарубіжних учених, зокрема канадських, із питань професійної підготовки перекладачів; директивні документи Міністерства освіти і науки України та міністерств освіти провінцій і територій Канади; дані Національного агентства статистики Канади, Міністерства трудових ресурсів Канади; навчальні плани та програми канадських та українських університетів, у яких здійснюється підготовка магістрів перекладу; матеріали Ради усних та письмових перекладачів і термінологів Канади, Асоціації акредитаційних установ Канади, Асоціації шкіл перекладу Канади, Української асоціації перекладачів; матеріали спеціалізованих електронних видань (Translation Directory, Meta: Translators' Journal, The Journal of Specialized Translation та інші); матеріали всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференцій; банки даних електронних бібліотек Канади; офіційні веб-сайти університетів Канади.

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що вперше:

– *комплексно розкрито* систему магістерської підготовки перекладачів в університетах Канади: цільовий компонент (мета, завдання, принципи); структурно-змістовий компонент (структура й зміст магістерських програм); організаційно-процесуальний компонент (методи, форми та засоби навчання магістрів перекладу); оцінювальний компонент (форми контролю та вимоги до нього); моніторинговий компонент (акредитація магістерських програм і сертифікація магістрів перекладу);

– *виявлено* організаційно-процесуальні особливості системи магістерської підготовки перекладачів в університетах Канади: гнучкість і варіативність магістерських програм; наявність у навчальних планах лише професійно-орієнтованих дисциплін; домінування вибіркового навчання над нормативними; застосування спеціальних методів навчання (лінгвістичний, функціональний, соціалізовано конструктивний, процесуально-орієнтований); домінування форм активного навчання (проблемна лекція, лекція-дискусія, інтерактивна лекція, лекція-візуалізація, лекція-провокація, лекція «круглий стіл»; семінар-дискусія, семінар зі спеціальних питань, семінар-бесіда, семінар-конференція; професійні консультації, «легкі сніданки», «тиждень перекладу»); пріоритетність самостійної роботи серед форм організації навчання; диверсифікація видів практичної підготовки («внутрішня практика», «зовнішня практика», закордонне стажування); широке застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій навчання (професійне програмне забезпечення, віртуальні перекладацькі лабораторії, електронні навчальні комплекси);

– *досліджено* кваліфікаційні напрями магістерської підготовки перекладачів: галузева (письмовий, усний перекладач; термінолог) та жанрова спеціалізація (літературний, медичний, економічний, комерційний, юридичний переклад);

– *здійснено* порівняльно-педагогічний аналіз системи магістерської підготовки перекладачів

в університетах Канади та України, на основі якого *обґрунтовано* рекомендації щодо вдосконалення професійної підготовки магістрів перекладу у вітчизняній освітній системі;

Подальшого розвитку набули положення про можливість професійної підготовки магістрів перекладу за дистанційною формою навчання, моніторинг забезпечення якості освіти майбутніх фахівців перекладу.

Практичне значення дослідження полягає в: обґрунтуванні рекомендацій щодо можливостей впровадження прогресивних ідей канадського досвіду підготовки магістрів перекладу в освітньому просторі України; розробці та апробації спецкурсу «Зарубіжний досвід підготовки перекладачів» для студентів спеціальності «Переклад», мета якого полягає у формуванні знань про професійну підготовку перекладачів у зарубіжних країнах, зокрема за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Магістр» (на прикладі Канади), розвитку науково-дослідницьких навичок, умінь критично осмислювати та здійснювати порівняльний аналіз вітчизняної і зарубіжної систем перекладацької освіти. Результати наукового пошуку можуть бути використані в роботі вищих навчальних закладів для підготовки майбутніх перекладачів.

Результати дослідження **впроваджено** у навчально-виховний процес Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (довідка № 54-33/03 від 20.01.2015 р.); Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (довідка № 14/40-3540 від 30.12.2014 р.); Херсонського державного університету (довідка № 15/45-2530 від 10.12.2014 р.).

Апробація результатів дослідження. Основні результати дисертаційного дослідження висвітлено та обговорено на наукових і науково-практичних конференціях: міжнародних – «Наука и современность – 2013» (Новосибірськ, 2013 р.), «Актуальні проблеми германо-романської філології та освітній соціокультурний процес» (Тернопіль, 2013 р.), «Наука і освіта у глобалізованому світі: традиції, сьогодення, перспективи» (Умань, 2013 р.), «Викладач і студент: умови особистісно-професійного зростання» (Черкаси, 2014 р.); всеукраїнських – «Проблеми та перспективи наук в умовах глобалізації» (Тернопіль, 2012 р.), «Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців» (Хмельницький, 2013 р.), «Зміст підготовки перекладачів та сучасні вимоги професії» (Дніпропетровськ, 2014 р.).

Публікації. Основні результати дисертації відображено в 17 одноосібних публікаціях, з яких 8 статей у наукових фахових виданнях України, 1 стаття в закордонному науковому періодичному виданні, 7 – у збірниках матеріалів конференцій, 1 навчально-методичний посібник.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, 15 додатків на 88 сторінках та списку використаних джерел (269 найменувань, з них 108 зарубіжних видань). Загальний обсяг дисертації – 290 сторінок, з них 167 сторінок основного тексту. Дисертація містить 7 таблиць та 6 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, її зв'язок із науковими програмами, планами і темами; визначено об'єкт, предмет, мету, завдання та методи дослідження; визначено наукову новизну та практичне значення результатів дослідження; подано апробацію та впровадження результатів дослідження.

У **першому розділі «Теоретичні засади підготовки перекладачів у Канаді»** проаналізовано дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців із проблеми професійної підготовки перекладачів, схарактеризовано етапи становлення перекладацької освіти в Канаді, сучасні тенденції розвитку вищої освіти Канади.

Вивчення психолого-педагогічної літератури з питань перекладацької освіти свідчить про актуальність проблеми професійної підготовки перекладачів як у вітчизняній, так і в зарубіжній науковій думці. Дослідження здійснено за такими напрямками: історія розвитку та сучасний стан професійної підготовки перекладачів у світовому контексті; формування теоретичних засад перекладознавства у працях канадських дослідників та їх вплив на підготовку майбутніх перекладачів у вищій школі Канади; формування та складові професійної компетентності перекладача; організація професійної підготовки перекладачів у вищих навчальних закладах України та Канади; особливості розвитку й структурно-змістові засади підготовки магістрів.

Результати дослідження дають підстави стверджувати, що перекладацька діяльність та професійна підготовка фахівців цієї сфери мають багатолітню історію, однак досі багато питань залишаються відкритими. Вивчення праць вітчизняних та зарубіжних науковців з проблеми професійної підготовки перекладачів (Д. Келлі, А. Козак, Л. Латишев, В. Луговий, О. Мацюк, Р. Міньяр-Белоручев, Г. Мірам, А. Нойберт, А. Ольховська, О. Павлик, З. Підручна, Е. Пім, Я. Рецкер, Н. Соболев, Ж. Таланова, О. Чередниченко, Л. Черноватий, Е. Честерман, К. Шафнер, А. Шіба, О. Шупта, М. Цвілінг та інші) свідчить, що значна увага зосереджується на компетентнісному підході та формуванні професійної компетентності. Визначено, що основними складниками професійної компетентності перекладача є лінгвістична, міжкультурна, текстуальна, тематична та інформаційно-пошукова компетенції. Серед інших підходів учені пропонують концептуальний та інтегрований. Значна увага в педагогічній літературі зосереджена на проблемі спеціалізації перекладацької освіти, зокрема диференціації основних напрямів перекладацької діяльності (письмовий, усний переклад) та її тематичній спрямованості.

Визначено, що основними напрямками вирішення проблем професійної підготовки перекладачів є: спеціалізація освітніх програм, зокрема магістерських; оптимальне співвідношення практичної та теоретичної підготовки; врахування міждисциплінарних зв'язків і досліджень сучасного перекладознавства та вимог ринку праці до професії; активне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес; урахування психологічних

особливостей перекладу та підготовки перекладачів; інтегроване використання моделей навчання.

Аналіз досліджень, присвячених вітчизняній системі перекладацької освіти (А. Козак, В. Радчук, О. Чередниченко, Л. Черноватий та інші), свідчить про наявність низки недоліків, що знижують рівень професійної підготовки перекладачів та її невідповідність світовим стандартам (недосконалість навчальних програм, відсутність необхідної матеріально-технічної бази, невідповідність змісту підготовки вимогам ринку праці, нівелювання підготовки філологів-викладачів та перекладачів, недостатність відповідної наукової та методичної бази). Одним із напрямів удосконалення є реформування магістерської підготовки, для чого важливо вивчати прогресивний досвід зарубіжних країн.

Узагальнення результатів дослідження показує, що в Канаді перекладацька діяльність і підготовка перекладачів існують з часу її утворення. Визначено чотири етапи становлення професійної підготовки перекладачів: активізація перекладацької діяльності у період колонізації Північної Америки французами; розвиток перекладацької діяльності в час британського правління; перекладацька діяльність з часу об'єднання країни до прийняття акта про офіційні мови країни (1969 р.); четвертий – від прийняття акта до сучасності. Кожен етап відзначається постійним удосконаленням попереднього досвіду з метою задоволення потреб держави у фахівцях цього профілю. З'ясовано, що головною причиною високого рівня фахової підготовки перекладачів в університетах Канади є значна затребуваність у цих фахівцях через мовну ситуацію в країні. Це відображається на таких особливостях освіти перекладачів, як варіативність навчальних програм, жанрова спеціалізація, ґрунтовна науково-дослідна робота в галузі перекладознавства, розвинута система професійних організацій.

Дослідження тенденцій розвитку вищої освіти дає підстави стверджувати, що вона характеризується гнучкістю, стабільністю, постійним удосконаленням напрямів, відповідністю вимогам ринку праці, збільшенням фінансування, зростанням ролі гуманітарних спеціальностей, удосконаленням матеріально-технічної бази.

У другому розділі **«Магістерська підготовка перекладачів в університетах Канади»** розкрито ступеневу підготовку перекладачів та кваліфікаційні напрями підготовки магістрів перекладу; комплексно розкрито систему магістерської підготовки перекладачів; проаналізовано зміст та структуру навчальних планів підготовки магістрів перекладу; схарактеризовано форми, методи, технології та засоби навчання магістрантів-перекладачів; розкрито особливості практичної підготовки; схарактеризовано особливості моніторингу якості навчання магістрів перекладу (акредитація та сертифікація).

Вивчення ступеневої підготовки перекладачів свідчить про функціонування семи циклів навчальних програм (короткі програми першого циклу; короткі програми другого циклу; сертифікатні програми; програми, які передбачають отримання диплома про вищу спеціалізовану

освіту; програми підготовки бакалаврів; програми підготовки магістрів; докторські програми). Важливе місце належить системі магістерської підготовки, оскільки саме цей освітньо-кваліфікаційний рівень передбачає навчання перекладачів відповідно до видів перекладацької діяльності й тематичного спрямування, що є вимогою державного ринку праці.

Дослідження кваліфікаційних напрямів підготовки магістрів перекладу свідчить про наявність двох типів програм – загальні та галузеві. Програми загального спрямування зорієнтовані на формування навичок дослідження в різних галузях перекладознавства, а також на підвищений рівень підготовки у сфері термінології, перекладацьких технологій та перекладу текстів різних жанрів. Визначено, що основними напрямами галузевої спеціалізації магістерських програм є письмовий та усний переклад і термінознавство. Жанрова спеціалізація передбачає підготовку магістрів письмового перекладу та термінологів за такими сферами: юридичний переклад, економічний переклад, медичний переклад, комерційний переклад, літературний переклад. Підготовка магістрів усного перекладу передбачає освітні програми для навчання синхронних / послідовних перекладачів та судових перекладачів. Відповідно до галузі та жанрової спеціалізації здійснюється розробка змісту магістерських програм.

Визначено, що система магістерської підготовки перекладачів – це структурно-змістовий, організаційно-процесуальний, оцінювальний та моніторинговий компоненти, сукупність яких забезпечує підготовку фахівця здатного повноцінно реалізовувати професійні функції відповідно до встановлених державою вимог (рис. 1). Основними завданнями системи магістерської підготовки перекладачів є: формування професійної компетентності; активізація пошуково-дослідної діяльності; формування готовності до професійної діяльності. Освітня система базується на таких принципах: професійна спеціалізація; варіативність і гнучкість освітніх програм; свобода вибору навчальних дисциплін; зв'язок навчання із практичною підготовкою; відповідність вимогам ринку праці.

Вивчення структури навчальних планів дає можливість виокремити такі основні цикли: нормативні дисципліни (31%), вибіркові дисципліни (49%), практика (10%) та магістерська робота (10%). Аналіз розподілу навантаження з усіх навчальних дисциплінах свідчить, що самостійній роботі належить найбільша кількість годин (44%), теоретичній підготовці – 34%, практичні заняття охоплюють 22% часу. Загальний обсяг навчального навантаження становить 18-51 кредит.

Основними методами навчання майбутніх магістрів перекладу є словесні (дискусія, пояснення, розповідь, бесіда); практичні (рольова гра, проектний метод, експериментальний метод); індуктивний та дедуктивний; частково-пошуковий метод. До спеціальних методів, які активно використовуються для навчання магістрантів-перекладачів, належать лінгвістичний, функціональний, соціалізовано конструктивний та процесуально орієнтований.

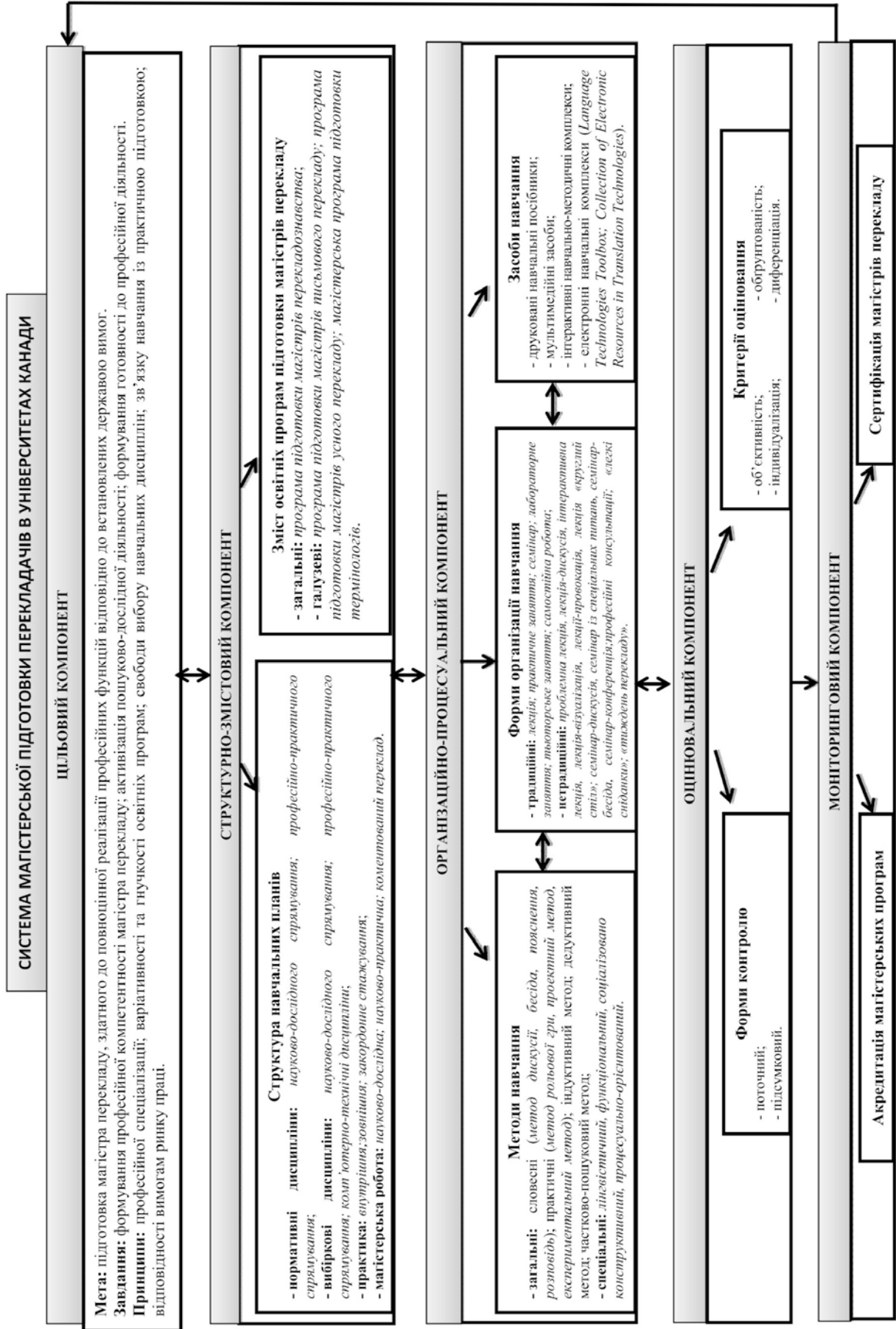

Рис. 1. Система магістерської підготовки перекладачів в університетах Канади

З'ясовано, що підготовка магістрів перекладу відзначається різноманітністю форм організації навчання. Найпоширенішими є лекції (проблемна лекція, лекція-дискусія, інтерактивна лекція, лекція-візуалізація, лекція-провокація, лекція «круглий стіл»), практичні, семінарські (семінар-дискусія, семінар зі спеціальних питань, семінар-бесіда, семінар-конференція), тьюторські та лабораторні заняття. У процесі організації практичних занять використовуються інтерактивні технології навчання. Поряд із традиційними формами організації навчання магістрантів-перекладачів, застосовуються також різноманітні нетрадиційні форми занять (професійні консультації, «тиждень перекладу», «легкі сніданки»).

Вивчення особливостей практичної підготовки магістрів перекладу уможливорює виокремлення трьох видів практики: внутрішня практика (проходить в університеті), зовнішня практика (проходить у перекладацьких фірмах, різноманітних організаціях, урядових установах, на підприємствах тощо), закордонне стажування (проходить в установах за кордоном). Оскільки підготовка перекладачів в Канаді зорієнтована загалом на внутрішній ринок праці і на офіційні мови країни, стажування є непоширеною формою організації практики.

Значну увагу в процесі підготовки магістрів перекладу зосереджують на формуванні науково-дослідних умінь, що реалізується через написання магістерських робіт, які, як показує узагальнений аналіз змісту освітніх програм, можуть бути трьох видів: науково-практична, науково-дослідна, коментований переклад.

Основні форми контролю навчальної діяльності магістрантів-перекладачів – поточний та підсумковий. Вимогами до контролю є об'єктивність, обґрунтованість, індивідуалізація та диференціація.

Дослідження засобів навчання майбутніх магістрів перекладу дає підстави стверджувати, що навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення навчального процесу знаходиться на високому рівні та відповідає дидактичним цілям. До основних засобів навчання належать друковані навчальні посібники, мультимедійні засоби, інтерактивні навчально-методичні комплекси, електронні навчальні комплекси. Канадські вищі навчальні заклади активно працюють у напрямі постійного оновлення комп'ютерних технологій, вдосконалення інформаційно-телекомунікаційного забезпечення навчального процесу. Магістранти-перекладачі мають змогу працювати з новітніми перекладацькими програмами такими, як MultiTrans, SDL Trados Studio, LogiTerm, Fusion Translate, OmegaT, Antidote, WhiteSmoke Writer тощо. Навчальна література відзначається варіативністю навчального матеріалу, врахуванням спеціалізації фахової підготовки, міждисциплінарним підходом.

Акредитація магістерських програм та сертифікація магістрів перекладу є основними формами здійснення контролю за якістю надання освітніх послуг в зазначеній сфері. Акредитацію здійснює Асоціація університетів та коледжів Канади, сертифікацію – Рада письмових та усних

перекладачів і термінологів Канади.

У третьому розділі «Порівняльно-педагогічний аналіз системи магістерської підготовки перекладачів в університетах Канади та України» схарактеризовано особливості системи магістерської підготовки перекладачів в університетах України; здійснено порівняльно-педагогічний аналіз системи магістерської підготовки перекладачів у вищих навчальних закладах України та Канади; обґрунтовано рекомендації щодо вдосконалення вітчизняної системи підготовки магістрів перекладу на основі позитивного досвіду Канади.

Дослідження програм підготовки магістрів перекладу в університетах України показує, що сьогодні налічується 23 навчальних заклади, в яких здійснюють навчання перекладачів за цим освітньо-кваліфікаційним рівнем. З'ясовано основні вимоги до знань та вмінь майбутніх магістрів перекладу відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики. Визначено, що вітчизняні магістерські програми мають професійно-перекладацьке та педагогічне спрямування.

Аналіз структурно-змістового компонента магістерських програм для перекладачів засвідчує нормативну та вибірккову частини. Нормативна охоплює цикл гуманітарної і соціально-економічної підготовки та цикл професійної підготовки. У деяких університетах нормативна частина містить також цикл природничо-наукової підготовки та цикл фундаментальних дисциплін. Вибірковий складник навчальних планів охоплює цикл дисциплін самостійного вибору навчального закладу та цикл дисциплін вільного вибору студента.

Практична підготовка магістрантів передбачає проходження трьох видів практики: перекладацької, педагогічної та науково-дослідної.

Вивчення системи магістерської підготовки майбутніх перекладачів у вищій школі України дало підстави визначити певні її недоліки та невідповідності вимогам освітньо-кваліфікаційного рівня. Зокрема, існує певна незбалансованість і неузгодженість між циклами навчальних дисциплін, нераціональний розподіл навчального навантаження на вивчення окремих дисциплін; недостатня увага зосереджується на спеціалізації перекладацької освіти. Негативно впливає на якість підготовки недостатньо ефективне використання технічних засобів навчання, методів і форм організації навчального процесу, відсутність закордонних стажувань як виду практичної підготовки, недостатнє матеріально-технічне забезпечення.

Порівняльно-педагогічний аналіз особливостей організації магістерської підготовки перекладачів у вищих навчальних закладах Канади та України дав підстави для виокремлення спільних особливостей (формування науково-дослідних умінь) та низки відмінностей: термін навчання (Канада – 1-2 роки, Україна – 1-1,5); структура і зміст магістерських програм (відмінності в циклах нормативних і вибірккових дисциплін, розподілі навчального навантаження); спеціалізація магістерських програм (в Канаді – вузька спеціалізація, в Україні – широкопрофільні магістерські програми); варіативність форм, методів і засобів навчання; рівень матеріально-технічного

забезпечення й активність використання інформаційно-комунікаційних технологій; практична підготовка (в Канаді – три види перекладацької практики, в Україні – перекладацька, педагогічна та науково-дослідна практики); форми контролю та моніторингові процедури.

На основі порівняльно-педагогічного аналізу системи магістерської підготовки перекладачів в університетах Канади й України обґрунтовано можливості використання позитивного зарубіжного досвіду у вітчизняному освітньому просторі. Зокрема, прогресивними ідеями канадського досвіду, які можливо імплементувати в українську систему магістерської підготовки перекладачів, є: спеціалізація магістерських програм відповідно до видів та сфери перекладацької діяльності, постійне вдосконалення змісту освітніх програм з урахуванням вимог вітчизняного ринку праці та залученням професійних перекладачів, варіативність форм, методів і засобів навчання магістрантів-перекладачів, ґрунтовна практична підготовка, активне використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Існує також низка цінних ідей зарубіжного досвіду, які неможливо повною мірою реалізувати у вітчизняному освітньому просторі. Так, ефективна система акредитації магістерських програм та сертифікації магістрів перекладу, яка функціонує у Канаді, не діятиме в Україні через централізацію вищої освіти та недостатню розвиненість професійних перекладацьких організацій. Високого рівня матеріально-технічного та новітнього програмного забезпечення для професійного перекладу, яким відзначається канадська система магістерської підготовки перекладачів, сьогодні важко досягнути у вітчизняній вищій школі, зважаючи на недостатнє асигнування освітньої галузі загалом та перекладацької освіти зокрема.

ВИСНОВКИ

Наукове дослідження системи магістерської підготовки перекладачів у вищій школі Канади дає підстави сформулювати такі узагальнені висновки:

1. Аналіз психолого-педагогічних джерел із проблеми професійної підготовки перекладачів свідчить про її актуальність як у зарубіжній, так і у вітчизняній науковій думці. Дослідження здійснено за такими напрямками: історія розвитку та сучасний стан професійної підготовки перекладачів у світовому контексті; формування теоретичних засад перекладознавства у працях канадських дослідників та їх вплив на становлення і підготовку майбутніх перекладачів у вищій школі Канади; формування та складові професійної компетентності перекладача; організація професійної підготовки перекладачів у вищих навчальних закладах України та Канади; особливості розвитку й структурно-змістові засади підготовки магістрів. Наукові пошуки показують, що, незважаючи на ґрунтовні дослідження у цій сфері професійної освіти, відкритими залишається безліч питань, особливо це стосується української системи професійної підготовки

перекладачів, зокрема магістрів. Визначено, що основними напрямками вирішення проблеми професійної підготовки перекладачів у дослідженнях вітчизняних та зарубіжних науковців є спеціалізація освітніх програм, зокрема магістерських; оптимальне співвідношення практичної та теоретичної підготовки; врахування міждисциплінарних зв'язків, досліджень сучасного перекладознавства; врахування вимог ринку праці до професії; активне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес; урахування психологічних особливостей процесу перекладу та підготовки перекладачів; інтегроване використання моделей підготовки перекладачів.

2. Професійна підготовка магістрів перекладу в університетах Канади відзначається диверсифікацією кваліфікаційних напрямів за галузевою (письмовий перекладач; усний перекладач; термінолог) та жанровою спеціалізацією (літературний, медичний, економічний, комерційний, юридичний переклад). За змістом програми підготовки магістрів перекладу є двох видів: загальні (магістр перекладознавства) та галузеві (магістр письмового перекладу; магістр усного перекладу; магістр-термінолог).

3. Дослідження системи магістерської підготовки перекладачів в університетах Канади уможливило виокремлення таких взаємопов'язаних компонентів: цільового, структурно-змістового, організаційно-процесуального, оцінювального, моніторингового. Цільовий компонент передбачає визначення мети системи магістерської підготовки перекладачів (здатність до повноцінної реалізації професійних функцій відповідно до встановлених державою вимог), завдань (професійна компетентність перекладача; пошуково-дослідна діяльність; готовність до професійної діяльності) та принципів, на яких вона базується (професійна спеціалізація; варіативність і гнучкість освітніх програм; свобода вибору навчальних дисциплін; зв'язок навчання з практичною підготовкою; відповідність вимогам ринку праці). Структурно-змістовий компонент відображає структуру навчальних планів підготовки магістрів перекладу, складниками якої є *нормативні дисципліни* (науково-дослідного, професійно-практичного спрямування); *вибіркові дисципліни* (науково-дослідного, науково-практичного спрямування, комп'ютерно-технічні дисципліни); *практика* (внутрішня; зовнішня; закордонне стажування); *магістерська робота* (науково-дослідна; науково-практична; коментований переклад), і зміст освітніх програм, згідно з яким визначено два типи магістерських програм: *загальні* (підготовка магістрів перекладознавства) та *галузеві* (підготовка магістрів письмового перекладу, усного перекладу, магістрів-термінологів). Організаційно-процесуальний компонент охоплює методи організації навчання магістрів перекладу, зокрема: *традиційні* (*словесні* (дискусія, бесіда, пояснення, розповідь); *практичні* (рольова гра, проектний, експериментальний методи); індуктивний та дедуктивний методи; частково-пошуковий метод) та *спеціальні* (лінгвістичний, функціональний, соціалізовано конструктивний, процесуально орієнтований); форми, а саме: *традиційні* (лекція;

практичне заняття; семінар; лабораторне заняття; тьюторське заняття; самостійна робота) й *нетрадиційні* (проблемна лекція, лекція-дискусія, інтерактивна лекція, лекція-візуалізація, лекція-провокація, лекція-«круглий стіл»; семінар-дискусія, семінар зі спеціальних питань, семінар-бесіда, семінар-конференція; професійні консультації; «легкі сніданки»; «тиждень перекладу»); засоби (друковані навчальні посібники; мультимедійні засоби; інтерактивні навчально-методичні комплекси; електронні навчальні комплекси). Оцінювальний компонент охоплює форми контролю (поточний; підсумковий) та вимоги до контролю (об'єктивність, обґрунтованість, індивідуалізація, диференціація). Моніторинговий компонент є завершальним і передбачає акредитацію магістерських програм та сертифікацію магістрів перекладу.

4. Порівняльно-педагогічний аналіз системи професійної підготовки магістрів перекладу в університетах Канади та України засвідчив, що існує низка відмінностей, які полягають: в обсязі та розподілі навчального навантаження між структурними компонентами навчальних планів; змісті освітніх програм; спрямуванні магістерських програм та їх спеціалізації відповідно до видів та галузей перекладацької діяльності; формах, методах і засобах організації навчання магістрантів-перекладачів; застосуванні технологій навчання (інтерактивних та інформаційно-комунікаційних); формах організації практичної підготовки; формах підсумкового контролю; терміні навчання. Вагомою спільною особливістю є науковість змісту магістерських програм та формування і розвиток навичок наукових досліджень у галузі перекладознавства.

Дослідження системи магістерської підготовки перекладачів в університетах Канади та її порівняння з вітчизняною системою дали змогу обґрунтувати перспективні ідеї для реалізації у вищій школі України: спеціалізація магістерських програм відповідно до видів перекладацької діяльності; включення у навчальні плани лише професійно орієнтованих дисциплін; розширення циклу дисциплін вільного вибору студента через вилучення з навчальних планів окремих предметів циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки; застосування спеціальних методів навчання (лінгвістичний, функціональний, соціалізовано конструктивний, процесуально орієнтований); творче поєднання традиційних форм організації навчання з формами активного навчання (проблемна лекція, лекція-дискусія, інтерактивна лекція, лекція-візуалізація, лекція-провокація, лекція «круглий стіл»; семінар-дискусія, семінар зі спеціальних питань, семінар-бесіда, семінар-конференція; професійні консультації, «легкі сніданки»; «тиждень перекладу») інтерактивного та проблемного характеру; збільшення кількості годин, відведених на самостійну роботу (від 1/3 до 1/2); використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (професійне програмне забезпечення, віртуальні перекладацькі лабораторії, електронні навчальні комплекси); удосконалення практичної підготовки, а саме: збільшення кількості навчальних годин для практики, введення «внутрішньої практики», укладання угод про співпрацю з регіональними установами, які потребують кваліфікованих перекладачів; удосконалення критеріїв акредитації

магістерських програм.

Подальшими напрямками наукових досліджень є вивчення особливостей професійної підготовки магістрів перекладу за дистанційною формою навчання, моніторинг забезпечення якості освіти майбутніх фахівців перекладу.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації

1. Головацька Ю. Б. Зародження та становлення системи підготовки перекладачів у Канаді / Ю. Б. Головацька // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. : Педагогіка. – 2013. – № 1. – С. 140–146.
2. Головацька Ю. Б. Проблема фахової підготовки майбутніх перекладачів у вітчизняній та зарубіжній науковій думці / Ю. Б. Головацька // Науковий вісник Чернівецького університету. Сер. : Педагогіка та психологія. Вип. 680. – Чернівці, 2014. – С. 36–45.
3. Головацька Ю. Б. Диференціація напрямів і програм підготовки магістрів перекладу у ВНЗ Канади / Ю. Б. Головацька // Вісник Черкаського університету. Сер. : Педагогічні науки. – 2014. – № 1 (294). – С. 28–35.
4. Головацька Ю. Б. Зміст та структура навчальних планів і програм підготовки магістрів перекладу в університетах Канади / Ю. Б. Головацька // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету. Сер. : Педагогіка і психологія: Зб. наук. праць. – Випуск 41 / Редкол.: В. І. Шахов та ін. – Вінниця, 2014. – С. 415–419.
5. Головацкая Ю. Б. Особенности магистерской подготовки переводчиков в Канаде / Ю. Б. Головацкая // Актуальные вопросы современной науки: сборник научных трудов/Под общ.ред. С. С. Чернова. – Новосибирск: Издательство ЦРНС, 2014. – Вып. 32. – С. 162–170.
6. Головацкая Ю. Б. Порівняльно-педагогічний аналіз магістерської підготовки перекладачів у вищій школі Канади та України / Ю. Б. Головацька // Науковий вісник Чернівецького університету. Сер. : Педагогіка та психологія. Вип. 713. – Чернівці, 2014. – С. 39–48.
7. Головацкая Ю. Б. Удосконалення системи магістерської підготовки перекладачів у ВНЗ України на основі прогресивного досвіду Канади / Ю. Б. Головацька // Порівняльно-педагогічні студії: наук.-пед. журнал. – Умань, 2014. – № 2–3. – С. 59–64.
8. Головацкая Ю. Б. Форми і засоби навчання магістрів перекладу у ВНЗ Канади / Ю. Б. Головацька // Вісник Національного авіаційного університету. Сер. : Педагогіка. Психологія: зб. наук. пр. – К. : НАУ, 2014. – Вип. 5(1). – С. 45–51.
9. Головацька Ю. Б. Практична підготовка магістрів перекладу в університетах Канади / Ю. Б. Головацька // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». – Додаток 1 до Вип. 5, Т. I (52): Тематичний випуск

«Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – К.: Гнозис, 2014. – С. 101–107.

Опубліковані праці апробаційного характеру

10. Головацька Ю. Роль канадського досвіду у підготовці магістрів перекладу в університетах України / Ю. Головацька // Проблеми та перспективи наук в умовах глобалізації: матеріали VIII Всеукр. наук.-прак. конференції (Тернопіль, 15 листопада 2012 р.). – Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – С. 42–44.

11. Головацкая Ю. Б. Современные тенденции развития высшего образования Канады / Ю. Б. Головацкая // Наука и современность – 2013: сборник материалов XXI Международной научно-практической конференции (Новосибирск, 5 апреля 2013 г.) / Под общ.ред. С. С. Чернова. – Новосибирск: ООО агентство «СИБПРИНТ», 2013. – С. 54–58.

12. Головацька Ю. Б. Педагогічні технології підготовки магістрів перекладу / Ю. Б. Головацька // Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців: матеріали Всеукр. наук.-прак. конференції з міжнародною участю (Хмельницький, 25-26 квітня 2013 р.). – Хмельницький: ХНУ, 2013. – С.112–114.

13. Головацька Ю. Освіта перекладачів у полікультурному освітньому просторі Канади / Ю. Головацька // Актуальні проблеми германо-романської філології та освітній соціокультурний процес: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Тернопіль, 4–5 жовтня 2013 р.). – Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. – С. 21–22.

14. Головацька Ю. До проблеми підготовки перекладачів: досвід Канади / Ю. Головацька // Наука і освіта у глобалізованому світі: традиції, сьогодення, перспективи: матеріали Міжн. наук.-прак. конференції (Умань, 17–18 жовтня 2013 р.). – Умань: ПП Жовтий О. О., 2013. – Ч. 2. – С. 37–39.

15. Головацька Ю. Б. Організаційні аспекти магістерської підготовки перекладачів у вищій школі Канади / Ю. Б. Головацька // Викладач і студент: умови особистісно-професійного зростання: збірник доповідей і тез Міжнародної науково-практичної конференції (Черкаси, 22-23 травня 2014 р.). – Черкаси, 2014. – С. 45–47.

16. Holovatska Yu. Peculiarities of master's degree translators' practical training in Canadian universities / Yu. Holovatska // Зміст підготовки перекладачів та сучасні вимоги професії: матеріали науково-практичної конференції (Дніпропетровськ, 12 грудня 2014 р.). – Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет ім. А. Нобеля, 2014. – С. 21–22.

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати

17. Зарубіжний досвід підготовки перекладачів: навчально-методичний посібник для студентів 3 курсу факультету іноземних мов спеціальності «Переклад» / Уклад. Ю. Б. Головацька. – Тернопіль: Вектор, 2015. – 46 с.

АНОТАЦІЇ

Головацька Ю. Б. Система магістерської підготовки перекладачів в університетах Канади. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Міністерство освіти і науки України. – Тернопіль, 2015.

У дисертації здійснено аналіз системи магістерської підготовки перекладачів в університетах Канади; схарактеризовано етапи становлення перекладацької освіти в Канаді; проаналізовано сучасні тенденції вищої освіти Канади; розглянуто ступеневу підготовку перекладачів; комплексно розкрито систему підготовки магістрів перекладу; досліджено структурно-змістові та організаційно-процесуальні компоненти магістерської підготовки перекладачів; схарактеризовано методи, форми та технології навчання магістрантів-перекладачів; висвітлено особливості практичної підготовки; на основі порівняльно-педагогічного аналізу системи магістерської підготовки перекладачів у вищих навчальних закладах України й Канади обґрунтовано можливості реалізації прогресивних ідей зарубіжного досвіду для вітчизняної вищої освіти.

Ключові слова: магістр перекладу, магістерська підготовка, система магістерської підготовки, перекладацька освіта Канади, технології навчання.

Головацкая Ю. Б. Система магистерской подготовки переводчиков в университетах Канады. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Тернопольской национальной педагогический университет имени Владимира Гнатюка, Министерство образования и науки Украины. – Тернополь, 2015.

В диссертации осуществлен анализ системы магистерской подготовки переводчиков в университетах Канады; характеризованы этапы становления переводческого образования в Канаде; проанализированы современные тенденции высшего образования Канады; рассмотрена ступенчатая подготовка переводчиков; комплексно раскрыта система подготовки магистров перевода; исследованы структурно-содержательные и организационно-процесуальные компоненты системы магистерской подготовки переводчиков; характеризованы методы, формы и технологии обучения магистрантов-переводчиков; освещены особенности практической подготовки; на основе сравнительно-педагогического анализа системы магистерской подготовки переводчиков в высших учебных заведениях Украины и Канады обоснованы возможности реализации прогрессивных идей иностранного опыта для отечественного высшего образования.

Ключевые слова: магистр перевода, магистерская подготовка, система магистерской

підготовки, перекладацьке освітання Канади, технології навчання.

Golovatska Iu. B. System of Master's degree translators' and interpreters' training at the universities of Canada. – Manuscript.

Thesis for the Degree of the Candidate of Pedagogical Sciences in the specialty 13.00.04 – Theory and Methodology of Professional Education. – Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ministry of Education and Science of Ukraine. – Ternopil, 2015.

The thesis is dedicated to the system of Master's degree translators' and interpreters' training at the Canadian universities. The bibliographic analysis proved that there is a great attention to the problem of translators' and interpreters' training both in the researches of Ukrainian and foreign scientists. It is defined that the main aspects which are studied are specialization of translators' and interpreters' education, proper using of methods and special approaches to translators' and interpreters' training.

Study of the Master's degree translators' and interpreters' programs shows that they are of two types: sectoral (translation, interpretation, terminology) and genre (literary translation, medical translation, economic translation, commercial translation, judicial translation). According to the content Master's degree translators' and interpreters' programs are divided into general (Master's degree in Translation Studies) and sectoral (Master's degree in Translation, Master's degree in Interpretation, Master's degree in Terminology).

Study of the structure and content of Master's degree programs in Translation and Interpretation allows defining translators' and interpreters' training as a system which consists of the following components: purpose-oriented, structure and content, procedural, evaluative and monitoring. The purpose-oriented component reveals the aim of the Master's degree translators' and interpreters' training system (ability to perform professional functions according to the defined demands), its tasks (translator's professional competence; scientific and research activity; readiness to perform professional functions) and principles (professional specialization; variation and flexibility of educational programs; freedom of courses choice; connection of study and practical training; eligibility to the labor market demands). The structure and content component reveals the structure of curricula (compulsory and optional courses; practicum; thesis) and content of educational programs (general and sectoral programs). Procedural component includes methods (traditional; practical; special), forms (lecture; seminar; workshop; laboratory work; tutorial) and means of Master's degree translators' and interpreters' training system. Evaluative component reveals the forms of control (current and final control) and its criteria (objectivity; justness; individualization; differentiation). Monitoring component includes accreditation of Master's degree programs in Translation and Interpretation and certification of Masters' degree translators and interpreters. The main criteria of accreditation of Masters' degree translators and interpreters programs are: study organization; structure and content of educational programs; textbooks and technical recourses;

level of knowledge; professors staff; importance of educational program for the labor market; scientific and research activity; practicum; students role in defining the structure and content of educational programs; employers' part in study process realization; job placement of graduating students. There are three types of certification of Masters' degree translators and interpreters: certification on dossier, certification by mentorship, certification exam.

It is defined that there are three types of practicum: in-house practicum, external practicum, foreign training.

The comparative analysis of the system of Master's degree translators' and interpreters' training at the Canadian and Ukrainian universities proved that there are some differences in its structure and contents such as professional orientation; organization of learning activities; organization of practicum. The important common feature is scientific orientation of Master's degree programs.

The research of the peculiarities of the system of Master's degree translators' and interpreters' training at the Canadian universities enables the distinguishing of the recommendations of the positive Canadian experience which can be used for the improving of the Ukrainian Master's degree translators and interpreters education. They are: specialization of Master's degree programs according to the types of professional duties (translation and interpretation); professionally-oriented courses in curriculum; expansion of optional courses through the withdrawal of some courses of humanitarian and social economic training; using special methods of teaching (linguistic, functional, social constructivism, professionally-oriented); using forms of active teaching (problem lecture, discussion lecture, interactive lecture, lecture of visualization, provocative lecture, round table lecture; discussion seminars, seminars on special questions; professional consultation, "easy lunch", "translation week"); increasing credits for self-teaching; active using of new informational technologies; increasing credits for practicum; making agreements with regional establishments where translator and interpreters are necessary.

Key words: Master's degree in translation/interpretation, Master's degree training, system of Master's degree training, Canadian university education, teaching technologies.

Підписано до друку 12.05.2015 р.

Формат 60x84/16.

Папір друк. Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 0,9. Обл.-вид. арк. 0,9.

Наклад 100 прим. Зам. № 05/15/5-2

Віддруковано у видавничому центрі "Вектор"

46018, м. Тернопіль, вул. Львівська, 12,

Тел. 8 (0352) 40-08-12

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ТР № 46 від 07 березня 2013р.
ФО Осадца Ю.В.